

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Yttre Hedane, Säffle kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610129 Yttre Hedane
Mittpunktskoordinat:	1314916 - 6561565
Totalareal:	9 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	området är utpekade enligt Habitatdirektivet
Fastigheter:	Säffle kommun: Yttre Hedane 1:13
Ägandeförhållanden:	statligt

Beskrivning av området

Yttre Hedane är ett gammalt kulturlandskap som präglats av det förr i tiden vanliga lövängsbruket. Brukning enligt gamla traditioner har skett i relativt sen tid. Området utgör därför en ovanligt väl bibehållen rest av det äldre odlingslandskapet som nu håller på att försvinna. Området utgörs av ett lövängslandskap beläget i en söderslutning ca 220 m ö h, och med en vidsträckt utsikt över det omgivande skogslandskapet. Öppna åkrar och ängar av varierande storlek och form omväxlar med träd- och buskbeväxta ängbackar. Odlingsrösen ligger spridda här och var. Ängsfloran är mycket rik. Träd- och buskvegetationen består av för lövängen karakteristiska arter och på ängar och i de täta lövbrynen växer bl. a. alm, ask, ek, lind, lönn och hägg. Hela området omges av barrskog, främst äldre granskog.

En jämförelse med lantmäterikartor från 1870 och 1887 visar att större delen av den areal som då betecknades som åker alltsedan dess har hållits öppen. Bara några mindre åkerlappar har helt växt igen och är nu svåra att återfinna. Åkrar och öppna ängar har brukats som vall respektive slåtteräng fram till slutet av 1960-talet. Inom vissa partier av ängsmarken, på åkerrenar och liknande områden har "hackslått" utförts i sen tid. Åkermarken har nu övergått till naturlig äng medan de tidigare öppna ängarna är beväxta med träd och buskar.

På de gamla tomtplatserna står stora gamla vårdträd, bl. a. ekar, lindar, almar och hästkastanjer. I västra delen löper en liten bäck som är torrlagd under torrperioder.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)
6270	Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ	1,8
6510	Slätterängar i låglandet	4
9020	Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora	1

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Yttre Hedane är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtyperna inom Yttre Hedane Natura 2000-område.

Naturtyp	Bevarandemål*
Slätterängar i låglandet (6270)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 1,8 ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> <i>Typiska arter</i>
Slätterängar i låglandet (6510)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 4 ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> <i>Typiska arter</i>
Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora (9020)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 1 ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> <i>Typiska arter</i>

*/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att ingående naturtyper ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ

Bete (alternativt slätter och höbärgning), röjning av igenväxningsvegetation. Skötseln skall vara utformad enligt traktens tradition och objektets speciella natur- och kulturvärden. Objektets hävdhistoria bör vara vägledande för den fortsatta skötseln så att exempelvis ett objekt med lång kontinuitet av slätter även fortsättningsvis hävdas genom slätter och en sedan lång tid betad mark fortsätter att betas. Den gynnsamma bevarandestatusen bör knytas an till de ekologiska krav som de för naturtypen karaktäristiska arterna har, så att de kan finnas kvar eller öka i antal.

I naturtypen får inte förekomma gödsling (förutom gödsel från djur på bete) eller insådd av främmande arter.

6510 Slätterängar i låglandet

Naturtypen är beroende av slätter, höbärgning och röjning av igenväxningsvegetation. Skötsel skall vara utformad enligt traktens tradition och objektets speciella natur- och kulturvärden. Objektets hävdhistoria bör vara vägledande för den fortsatta skötseln så att exempelvis ett objekt med lång kontinuitet av slätter även fortsättningsvis hävdas genom slätter. Den gynnsamma bevarandestatusen bör knytas an till de ekologiska krav som de för naturtypen karaktäristiska arterna har, så att de kan finnas kvar eller öka i antal. I naturtypen får inte förekomma gödsling (förutom gödsel från djur på eventuellt efterbete) eller insådd av främmande arter.

9010 Boreonemoral, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora

Naturtypen är beroende av en kontinuitet av lövträd med en varierad åldersstruktur inklusive gamla träd, samt träd av olika trädslag. Objekt av denna naturtyp har ofta höga naturvärden kopplade till sekundära ädellövträd och naturskogsartade förhållanden. Förekomst av död ved (grenar, hålträd, lågor mm av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier) är viktiga substrat för epifytiska lavar, mossor och svampar. Naturtypens värden utvecklas huvudsakligen genom naturlig dynamik vilket omfattar störningar som t ex stormfällningar och insektsangrepp. Vissa undertyper är beroende av viss skötsel. Förhållandena på Yttre Hedane måste undersökas närmare.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Potentiella hot mot naturtyperna i Natura 2000-området:

6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ

- Utebliven eller felaktig skötsel
- Igenväxning, skogsplantering
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar

6510 Slätterängar i låglandet

- Utebliven eller felaktig skötsel
- Igenväxning, skogsplantering
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar

9020 Boreonemoral, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora

- Alla former av produktionsinriktat skogsbruk
- Invandrande av gran
- Utebliven skötsel (se ovan)
- Markberedning, dikning och annat som förändrar hydrologin.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att naturtyperna i Natura 2000-området Yttre Hedane uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus.

Gällande regler 2006

- Tillståndsplikt gäller enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken för åtgärder eller verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område. *Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.*
- Natura 2000-området Yttre Hedane är skyddat som naturreservat. Översyn av föreskrifter och skötselplan skall göras under 2005-2006.

Bevarandestatus idag

Nationellt:

6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ

De äldre typerna av fodermarker, ängar och betesmarker, som tidigare varit dominerande både arealmässigt och ekonomiskt har fått minskad ekonomisk betydelse. Inom det nuvarande miljö- och landsbygdsprogrammet hävdas cirka 5500 ha ängsmark och cirka 350000 hektar naturbetesmark.

6510 Slätterängar i låglandet

De äldre typerna av fodermarker, ängar och betesmarker, som tidigare varit dominerande både arealmässigt och ekonomiskt har fått minskad ekonomisk betydelse. Särskilt slätterängarna har nästintill helt och hållet utgått ur jordbruksproduktionen. Av den ängsareal som fanns för hundra år sedan återstår endast en ytterst liten rest. Inom det nuvarande miljö- och landsbygdsprogrammet hävdas cirka 6000 hektar ängsmark.

9020 Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora

Boreonemorala äldre naturliga lövskogar med rik epifytflora består av ädellövskogar eller lundar med blandade ädellövträd. Ädellövskogar är dels en relik från värmeperioden, men är främst ett resultat av tidigare hävd. Lövängar och hagmarker har sedan länge växt igen och blivit artrika naturskogor med höga naturvärden. Den historiska förlusten är påtaglig och kan därför dels relateras till värmeperiodens lövskogar, men även till senare tiders lövängar som minskat till en bråkdel under 1900-talet. Även om lövängarna var öppna så innebar det ändå att mängden ädellövträd och därtill knutna arter var betydligt vanligare.

Utbredningen är främst södra och sydöstra delen av boreal region och i Mälardalen. Kalmar län (inkl Öland) har störst andel av naturtypen och ett stort ansvar att bevara denna, tillsammans med bl. a. Östergötlands-, Södermanlands-, Stockholms-, Västmanlands-, och Västra Götalands län. Objekten är sällan stora, men har ofta höga naturvärden. Det finns cirka 15 000 – 20 000 ha i landet. Hotet idag består dels av skogsbruk, men också av konkurrens från gran. Naturtypen är prioriterad i det nationella områdesskyddsarbetet.

Yttre Hedane:

Bevarandestatus är oklar för samtliga naturtyper.

Uppföljning

För att kunna bedöma ingående naturtypers bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras.

Ett nationellt projekt pågår där metoder och arbetssätt anpassade för övervakning av Natura 2000. Tillsvdare ges här exempel och förslag på tänkbara uppföljningsmetoder och/eller parametrar.

- Fjärranalys för kontroll av bibehållen areal
- Fältkontroll av hävd och igenväxningsgrad (kan göras i samband med miljöstödskontroller)
- Återkommande inventeringar av övriga rödlistade kärlväxter
- Floraväkteri

Bilaga

1. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning
2. Ingående naturtypers utbredning (klart efter basinventeringen)

Referenser